

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KÖLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 100 lel, kfgazdák és tisztségviselők részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

A traktor-kérdéshez.

Irta: Kubick Ferenc.

Az Erdélyi Gazda múlt évi 44. számában gróf Teleki Domokos a Fordson-traktorokhoz szükséges pótalkatrészek könnyebb beszerzése céljából szövetkezeti alakítására hívta fel a gazdák közönséget; a 47. számban pedig „Egy traktortulajdonos” saffórtanfolyam tartását indítványozza, egyben az ügy megtárgyalása végett hozzászólásokat a véleményeket kér. Fenti két cikk adta az impulzust jelen soraim megírásához.

Traktor nélkül ma nap intenzív középirtókat (200—300 hold) jövedelmezően kezelni alig lehet. Szükség van arra részint az intenzív talajmunka elérése céljából, másrészt sokoldalú használhatósága s jutányos munkavégzése miatt; azaz a traktor a közeljövőben már nélkülözhetetlen gazdasági eszköz lesz. Erdélyben jelenleg kb. 200 a gazdák használatában levő traktorok száma s nem nagy jóstehetség kell hozzá, hogy megjövendöljék, miszerint 1—2 éven belül ezek száma is kétszeresére fog emelkedni.

Hogy a traktor a gazdának valóban nélkülözhetetlen eszközévé váljék, ahhoz három feltétel szükséges és pedig 1. jó gép, 2. jó motorkezelő, 3. pótalkatrészek, üzemanyagok gyors és könnyű beszerzési lehetősége.

1. A jó gép már kb. megvan szerkesztve, azaz a ma nap forgalomba kerülő típusok már a gyakorlatban is jól beváltak s képzett vezető kezelése mellett jó és olcsó munkát végeznek. A különféle elnevezés alatt forgalomba kerülő traktorok legfeljebb csak szerkezeti eltéréseket mutatnak, de munkateljesítmény, költség s használhatóság szempontjából nagy különbség köztük nincs.

2. A második feltételt talán még fontosabbnak tartom, mert hiába van meg a jó és drága gép, ha a gépkezelő nem eléggé képzett s nincs tisztában a gépnek minden alkatrészével, szerkezetével, az üzemanyagok féleségeivel, az előforduló hibák okaival s azok kijavítási módjaival, úgy a gép rövid időn belül tönkremegy, javításra szorul. A Fordson-traktort meg éppen olyan egyszerű s könnyű kezelhetőségük mondják, hogy akármely bérselegény is eldolgozik vele napokig, sőt olvastam, hogy valahol egy gazdanapon a Fordson-traktorral egy leány szántott egész nap. Azt megengedem, hogy egy ilyen szoknyás traktorkezelő jól fest a gépen s könnyű sik terepen el is vezeti azt,

de, hogy egy beálló defektusnál, vagy ha felázott talajon jól leül a gép, bizony tehetetlen lesz vagy legjobb esetben riva fakad...

Bizony szükség van képzett traktorkezelőre, mert az empirikus módon betanított, illetve begyakorolt kezelő csak vezeti a gépet, de azt gondozni s jól kezelni, azzal a legjobb s legjutányosabb munkát csak egy jól kiképzett kezelő fogja tudni végezni.

Ezt a német gazdák már régen belátták s ott minden nagyobb motorgyárnak megvan a maga motorkezelő iskolája, illetve tanfolyama. Ilyen tanfolyamokon nemcsak a gyár munkásai — kik motorkezelők akarnak lenni —, hanem gyakorlati gazdák, gazdasági alkalmazottak is vesznek részt s nyernek oktatást. A közismert Stock-szántógépgyárnál pl. a következő rendszer szerint történik a tanítás és a begyakorlás: A kiképzés első fázisa a motorkezelő műhelyben történik, ahol az illető megtanulja a motor minden alkatrészét ismerni, azokat le- s felszerelni, az előforduló hibákat megjelölni s kijavítani. Megtanítják a gyújtásra, a hengerek, dugattyuk beállítására, a kopított szelepek kicsiszolására. A motorszerelő után jön a fékező műhelybeli oktatás: itt a már kész motorokat villamos fékkel próbálják ki s így a tanuló működésben láthatja a motor összes alkatrészait, szeme, füle megszokja azok működési módját s megtanulja észrevenni, ha valahol baj van. Ugyancsak itt ismerkedik meg a kétféle tüzelő és kenőanyagokkal, azok hatásával s fogyasztási mennyiségével. Harmadik szakasz az ekeszerelő műhely, ahol az eke és közlőmű együttes működése, a kormány szerkezet, eke beállítása képezik az oktatás tárgyát. Utóljára marad a tulajdonképeni gyakorlati kiképzés, mely a 2—3 holdnyi kísérleti telepen, illetve szántóföldön történik. Itt tanulja meg a motor és eke együttes vezetését és a szántások különféle nemeit.

Magyarországban még 1915-ben ismeretlen volt a szántógépvezető tanfolyam. Hiányos ismeretű s kizárólag gyakorlati emberek kerültek a traktorok „nyergébe” s innen a sok panasz s a tanácskérés, mellyel a magyaróvári gépkísérleti állomás vezetőjét annak idején elárasztották. Onnan mindig csak a következő rövid, de velős választ kapták: „Nem elég csak motort venni, de ahhoz kezelőt, szántógépvezetőt is kell nevelni, mert enélkül a legjobb szántógép is csak ócskavasat ér”.

Ugyanakkor néhai Sporzon Pál tanár fel-

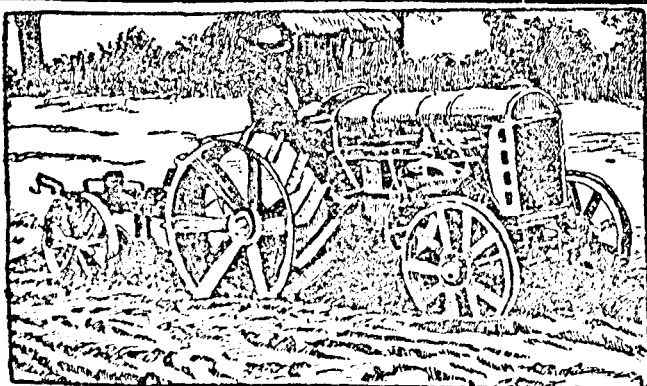
hívta a különböző motorgyárat, illetve azok képviselőit, hogy a németországi mintára szántógépvezetői tanfolyamokat szervezzenek s neveljenek alkalmas egyéneket. A felhívásra — sajnos — csak egy cég és pedig a Stock gyár budapesti képviselője — Munkácsi és Bánki cég — reagált, mely tartott is 2 kurzust igen szép sikerrel s a következő tanrenddel, melyet érdemesnek tartok itt szóról-szóra leközölni:

Elméleti rész: A robbanó motorok elmélete, a négyütemű motor munkafolyamata. A négyütemű motor fontos és nélkülözhetetlen elemeinek, ugymint henger, dugattyu, porlasztó, mágnes stb. működése. A motor és részeinek ismertetése.

Gyakorlati rész: A motor szétszedése és összerakása. A motor és részeinek helyes beállítása. A motornak próbaállomáson való járatása és kezelése, előforduló üzembizavok felismerése és kiküszöbölése. Különféle üzemanyagokra való beállítás. A motornak a gépre való helyes fel- és leszerelése; a motornak vasúti szállításra alkalmas becsomagolása. A gép (eke) megismerése. Kapcsoló, erőátviteli szervek, emelő, súlyesztő, kormányzó szervek. Különféle talajművelő eszközök, ekevasak, kormánylemezek, borona, kultivátor stb. megismerése és helyes megválasztása. Kapaszkodók, eketestek fel- és leszerelése. Amennyiben mód nyílik s az időjárás megengedi, a gép vezetése s a szántóföldön való gyakorlati elsajátítása.

Az oktatás ötös csoportokban történt s így lehetett a kb. egyforma előképzettségű embereket a nekik legszükségesebb tudnivalókra egyénileg is betanítani.

Ilyen kurzusok rendezése volna szükséges nálunk is és pedig szerény véleményem szerint a következő formában: Az E. G. E. vezetősége Kolozsvárt megfellelő szakemberek bevonásával rendezhetne évente a tél folyamán 1—2 kurzust, egyrészt az intelligensebb gazdák, gazdatisztek, traktortulajdonosok részére cca 7—8 napi tartammal, másrészt az egyszerűbb előképzettségű egyének részére hosszabb tartammal. Az első kurzus résztvevői megismerkednének a különféle traktortípusokkal, azok szerkezetével, kezelésével, a különféle fűtő-, tüzelő- s kenőanyagokkal oly mértékben, hogy a saját traktoruk munkáját megbírálni, ellenőrizni tudják s a kisebb előképzettségű személyzetüknek kellő útmutatással tudjanak szolgálni. Tanulja meg itt a tulajdonos, hogy mit követelhet a géptől, gépésztől, ekevezetőtől,

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ
cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított
árakon részletfizetésre szeresheti be gépszükségletét.

hogyan vegye észre a hibákat s hogyan ellenőrizheti az üzemenyagfogyasztást.

A másik fajta kurzust teljesen a fentebb ismertetett Stock gyári rendszer szerint javasolnám s ezen a gazdasági gépészek, motorkezelők, ekevezetők s. az egyes gazdaságok így célra betanítani óhajtott egyénei vennének részt. Hiszen minden gazdaságban van a cselédség közt egy-két jobb felfogású, ügyesebb ember, aki ambícióval foglalkozik a gépekkel; az illet érdemes egy tanfolyamon traktorkezelővé kiképeztetni, mert a ráfordított költség megtérül a jobb munkában s a gépbe fektetett tőke jobb gyümölcsözöttségében s megőrzésében.

Ezen kurzusokon persze — melyek Kolozsvárt, mint központban tartatnának — bemutatón s megbeszélésre kerülnének az Erdélyben eddig forgalomba hozott traktorok (Fordson, Sexton, International, Roneo, Simmering s b.) A költségekhez is, melyek a kurzus tartásával felmerülnének, az E. G. Egyeten kívül a gépgyári képviselők, azt hiszem, szívesen hozzájárulnának, hiszen nekik is érdekük, hogy a traktor használata minél szélesebb elterjedést nyerjen.

Ezen kurzusokat persze szóbeli s gyakorlati vizsga zárná be, esetleg nyilvános szántógépbemutató s verseny is.

3. A pótkatrészek beszerzésére — noha csak a Fordson-traktorokhoz szükségesekre — Teleki gróf a gazdák szövetkezését ajánlja. Az ezme így elméletben igen szép, de amint a rideg valóság is igazolta, csak pusztában elkialtított szó maradt ez a helyes indítvány! Alig egy-két csatlakozó hozzájárulás történt. A gazdasági szövetkezők mind hajótörést szenvednek a gazdatársadalom közömbösségén s részvétel nélkül nemtörődömségén. Tekintsünk el tehát a szövetkezőtől s bizzuk azt az élelmesebb s ügyesebb kereskedői tevékenységre, de persze csak a szolid alapon működő s megbízható cégek kezében.

Ilyféle megoldásra — mint olvasom — történtek is lépések az E. G. E. részéről, amennyiben a kolozsvideki igények kielégítése a Hann és Tsa, a székely körzetek ellátására pedig a marosvásárhelyi cukorgyár vállalkozott. A szász vidék központjában — Nagyszebenben — ott van az „ESZGE Géposztálya” 2—3 fiókjával, mely jól és pontosan elláthatja vevő körét a szükséges alkatrészekkel. A Királyhágóntúli (Bihar, Szatmár, Szilágy) vidék részére igen alkalmas lenne a Biharmegyei Gazd. Egylet most alakuló Áruosztálya, a Bánát és Arad megye részére pedig Temesváron kellene egy ellátó szervezet létesíteni. Ez a decentralizáció már csak azért is jobb, mert a jelenlegi siralmas postai s vasúti forgalmi viszonyok mellett nagyon fontos, hogy a sürgős gazdasági munkák idején az illető gazdasághoz legközelebb eső nagy városból hamar meglehessen kapni a hiányzó alkatrészt.

Az E. G. E. vezetőségének — mint az erdélyi gazdák legnagyobb testületének — erkölcsi támogatásával oda kell hatni, hogy ezen elárúsító helyek mindenféle típusu traktor-

hoz szükséges alkatrészeket tartsanak raktáron s az illető traktorgyárak pedig ezen cégek számára is adjanak lerakatot.

Fentiekben óhajtottam szerény véleményemnek e kérdésben kifejezést adni, remélve, hogy ezzel is közelebb jutunk az úgygyakorlati megvalósításához, melyből csak az intenzív gazdálkodás ügye nyerne hasznot. Óhajtanám, hogy többek — esetleg más oldalról — megvilágító hozzászólása után rövid időn belül megtartható lenne az első traktorvezető kurzus s megszerveztetnék a traktoralkatrészek árusítása is.

A répamag száraz uton való pácolása.

Ugyszólván minden gazda tudja már, hogy a porcsavázás eljárását milyen nagy szimpátiával fogadja a magyar gazdaközönség, főképpen azért, mert a nehézkes nedves csavázás helyett ezen eljárás egy könnyen végrehajtható pácolási műveletet biztosít.

A répamagvak alapszerkezeténél fogva szükséges volt a nedves csavázást 5, sokszor 10 óra hosszáig kiterjeszteni és így a sok vizet magába szívott répamagot csakis erős napos időben, — ami kora tavasszal még ritka, — vagy pedig előmelegített helyiségekben, vagy szárító-szerkezetekben lehetett tökéletesen megszáritani. Ez okból kifolyólag a gazdaságokban a répamagvak pácolása egyáltalán nem terjedt el, noha kétségtelenül bebizonyosodott és a gazdák maguk is tudták, hogy a pácolásnak igen nagy előnyei vannak, nemcsak hogy egészséges, betegségtől mentes fiatal csíra, növény fejlődtek, hanem a csavázás következtében terméshöbbletek is mutatkoztak. Közelfekvő tehát a gondolat, hogy most, midőn a száraz csavázással rendkívül eredményeket érnek el, a gazdák napirendre vegyék a répamagvak csavázását Porzollal. Tekintve a répamagvak nagy felületét, itt azonban valószínűleg nagyobb adag száraz csavázóport kell használni, mint ahogyan azt a forgalomba hozó gyár a buzánát előírja. Nézetünk szerint 100 kg. répamagra legalább 1/2 kg. Porzolt kell használni. A répamagnak összekeverése Porzollal a legalkalmasabban dobbal vagy hordóban történik. Össze lehet azonban keverni lapátolással is a magot. Ez esetben azonban csakis jól bekötött szájjal és orral, vagy orr- és szájjvédővel ellátott munkások foglalkozzanak a keveréssel, mert a Porzol szálló pora nagyobb mértékben belélegezve hányingert és muló rosszullétet okozhat. Mérgezést azonban a Porzol nem okoz és a roszszullétek is minden nyom nélkül néhány óra múlva megszűnik, de ezek is kellő óvintézkedések mellett teljesen elkerülhetők. Nagyon kívánatosnak tartanók, ha a cukorrépa-termelők már az ideo tavasszal nagyobb mértékben visszatérnének a répamagvak csavázásához, hogy összehasonlítható nagy parcellájú kísérletek alapján számos adat álljon rendelkezésünkre a Porzol hatását illetőleg a répatermés többletére vonatkozólag.

Megfagyott almával mit tegyünk?

Irtá: Dörner István.

A fagyott almát, körtét hideg vízbe kell rakni. Ez a fagyot kiszívja. Ezt fagymentes, de nem meleg helyiségben kell csinálni, pl. mérsékelt hőmérsékletű folyosón, vagy előszobában, teknőbe, kádba vagy félfenékű hordóba rakva. Ha a megfelelő helyen vízberakott alma felengedett, akkor legjobb azt felhasználni, mert most már ez az alma hamar el fog kezdeni rothadni. Különösen nagyobb mennyiséget érdemes kocsonyává és sajtá feldolgozni. Mivel ennek módját is kevesen tudják, mindjárt le is közlök néhány receptet, hogy tanácsom ne csak fél tanács legyen.

I. Almakocsonya.

A gyümölcsöt megmossuk, a hibás részeket késsel kivágjuk és aztán a földarabolt almára annyi vizet töltünk, hogy azt befődjé. Most az almát puhára főzzük, de nem kavargatjuk, csak többször fölrazzuk, hogy oda ne égjen. A puha almát most szilára töltjük, míg leve lisztán át nem folyt. Azután szűrőpapíron vagy flanelzacskón átszűrjük. Minden kiló léhez 90 deka cukrot és egy kanál ecetet mérünk, vele addig főzzük, míg megsűrűsödött, ekkor üvegekbe töltjük és másnap rumos papírral befődvé, pergamentpapírral bekötjük.

II. Almakocsonya más módon.

A főntli módon főtt alma levének minden literéhez egy kiló cukrot mérve, azt zománczott edényben forraljuk, — miközben habját folyton leszedjük, hogy a kocsonya tiszta legyen. Félóra múlva egy evőkanálnyi ecetet és pár perc múlva egy kiló savanykás, fehérhúsú, hámozott almadarabkákat teszünk hozzá és gyors-tűzön kocsonyapróbáig főzzük, t. i. addig, míg egy hideg tányérra ejtett csepp meg nem alvad. Ezen almadzsemben az almadarabkák puhák, de még láthatók legyenek, mert csakis így szép.

III. Összefoglaló tanács mindkettőhöz.

A gyümölcskocsonyát gyors-tűzön, hirtelen kell főzni, habját folyton szedni, így szép tiszta lesz. Ha a kocsonya sűrűsödni kezd, többször megnézzük, eléggé főtt-e. Egy cseppet hideg tányérra ejtünk, ha ez megfagy, úgy a kocsonya kész, most hamar levesszük a tűzről, hogy a cukor benne meg ne égjen. Kocsonyához lapos, kis poharat használunk, azt forrón belemérjük és a kamrában másnapig állani hagyjuk. Azután tetajébe rumba vagy tiszta borszeszbe áztatott pergamentpapirost vágunk és előlöt még jól lekötjük. Ezen kocsonyákat almából és köréből vegyesen is készíthetjük.

IV. Almasajt.

A kocsonya készítésénél a főtt lé leszűrése után fennmaradó gyümölcsusból kiűnő, egészséges sajtot készíthetünk, mely a birsalmasajthoz hasonló jó és melyet télen akár eredeti alakjában, vagy vízzel felfőzve, mint itz vagy mint almakását igen jól felhasználhatunk. Előnye, hogy a fagyott gyümölcs így kitűnően értékesíthető és ládikákban, kis helyen akár évekig áll. Készítése úgy történik, hogy a kocsonyafőzésből visszamaradt almadarabokat szitán áttörjük és megmérjük, a tűzre tesszük és sűrűre főzzük. Ekkor ugyanannyi porcukrot keverünk hozzá s még egy kissé főzzük. Ha a tányérra ejtett csepp hamar megalvad, a sajt kész. Most vízzel öblített vagy mandulaolajjal kikent formába töltjük, másnap kiborítjuk és olajos papíron szellős helyen szárítjuk. Ha felülete száraz, dobozokba tesszük.

Emlékezzünk mult időkről.

Irtá: Dezső Miklós ny. szől. és bor. főfelügyelő.

(Folytatás.)

Erdély akkoriban cirka 50,000 holdon mivelt szőlőt, pedig a c. holdankénti tiszta jövedelem akkor csak: 8 és 17 frt. között volt a catasztrális könyvek szerint. Kivétel, mint dr. Entz mondja — vasut hiányában — nem volt. Ma van vasut, s ha drágán is, de van kivétel, de mérsékelt. El kell rövid időn jönni a szabad kivételnek, mert talaj szegényítés nélkül rengeteg pénzt hozna be ma is, mert amint látjuk, Nagyenyeden (Alud) 2 nagy pincészet van legkevesebb 4—5000 H. liter borral, melyeknek a főtömege: fajbor. Évi vásárlás 3—4,000 H. liter. Ugyanennyi megy ki más vidékekre a szélrőzsa minden irányában ma 22—34 lei literenkénti vignettes (13) üvegenként.

Nem zárhatom le e sorokat dr. Entz

Sackekék, Boronák, Vetőgépek, Fordson-Traktorok

Lófogatós kapálók magas töltőgéppel és mindennemű mezőgazdasági gépek nagy raktára. — Szükséglet esetén kérjen ajánlatot.

3897

Bartha Árpád
géposztálya

St.- Gheorghe—Sepsiszentgyörgy.

akkori, — de ma is igaz — dörgelelmei nélkül. A „borászati füzetek“ 1870. évi 13. lapján egyebektől eltekintve megállapítván, hogy a magyar bor világgazdaságra versenyképes kellő szakértelem és becsületesség mellett; közli dr. Hamm Vilmos európai borászati térképét, ahol Franciaország termelvényeként 50,000,000 Hl. bort.

Ausztria és Magyarország	42,000,000	„	„
Spanyolország	25,000,000	„	„
Olaszország	16,000,000	„	„
Dél és Észak-Németország	3,050,000	„	„

Franciaország borának átlag árát hektoliterenként közel 6 frt. értékben számítva circa 750,000,000 frt.

Az osztrák és magyar 42,000,000 hektoliterből $\frac{2}{3}$ részt Magyarországra vesz, itt is 1 hektoliter körül 6 friba véve a francia kalkuláció szerint lesz 168,000,000 frt. érték, ebből is $\frac{2}{3}$ részét belfogyasztásra számítva, maradna a faj és nemes borokból mondjuk az egész termésnek, illetve értékének 9 millió hektoliternek az ára, a példában akó szerint számítva, de in ultima analisi 180—200 millió frt. értéket képviselne az $\frac{1}{3}$ rész termés értéke, természetesen faj borokat értve, mert külföldre csak nagyértékű borokkal léphetünk ki.

És itt kitér Dr. Entz és kérdi, vajon nem megbocsáthatatlan bűn-e, ha ily roppant jövedelmi forrásunknak hasznát nem vesszük, legyen annak oka akár indolencia, akár a szakképzettség hiánya, akár a scrupulositás, mely a magyar embert a borkezelési reformok felvételétől elriasztja, az ok a kedves *czopfosság*, melyet hősiességgel védve maradunk szegény embernek, minthogy inkább a fent számtalan példával illusztrált természetadta boráldásunk roppant előnyeivel élni akarnánk!

Csodálatos, hogy a pigra massa, melyet embernek mondanak, benne rejlő gyönyörű tehetségeinek csak akkor tudja igazán hasznát venni, midőn a kényszerűség és nyomor vasvesszeje azok teljes kifejtésére őt rászorítja.

Most míg a tél tart, kell ezen eszmék fölött gondolkodni.

Mindezekre talán válasz az, hogy beszéljétek jóvát, senki sem hallgat rád!

- Ellenérvelések:
1. Tulságos drága az oltvány.
 2. Drága a karó.
 3. Drága a talaj forgatás.
 4. Drága a napszámos.
 5. Nincs borkivétel.
 6. Igen drága a kamat.

Aki ezeket megtudja cáfolni, az kezdjen, mi majd nézzük a haladását és idővel, — ha a viszonyok megváltoznak — utána csináljuk.

Sőtét kép!!!...

Ha akkor, mikor a bor vedre 80 krajcártól 5-10 forintig ért, emelkedett a szőlész és annyi jeles, hírnévre szert tett versenyezve ölelte fel a föld globusán Erdélynek adományozott és versenytárs nélkül álló bortermelési tényezőket, miért ne lehetne ma egy igen egyszerű társulással a sok ellenérvű hydrának a fejét levágni.

Egy Erdélyrészi bortermelési társulás 2—4—10—20 birtokos által, minden szabályrendelet, írásbeli szerződés stb. nélkül Mondjuk 5—10 rokon birtokos kimondja: 1. Neked kitűnő amerikai anyatelepnek való területed van, védett, jó talaju lankás, déli oldal. 2. Neked a viziód nem messze kitűnő oltványteleknek való

könnyű művelőd, fagy mentes 20—30 k. hold helyed van. 3. Mindenünknek 10-től 100 k. holdig kitűnő fekvésű déli oldal, kitűnő talajjal itt benn Erdély medencéjének középső $\frac{1}{3}$ részében. Összeállunk és vásárolunk egy rigolirozó gézeket, egy néhány kisebb traktort, ezekkel kapálattjuk a szőlőt.

A gézeke rigoliroz és az északi meg egyáltalán nem első osztályú szőlőnek való helyen szánt és a rigolirozott területbe kiválasztott minőségű fajtákat (oltványokat) teleplünk, legelőször egy 50—60 k. holdas amerikai anyatelepet létesítünk; a szántott területekbe ki-ki magának akár erdői létesít karónak, majd a legelőinket szabályosan 2 méter magas bofaüzemre rendezett akáccal ülteti be karó nyeres végett. Van még más faféleség is kitűnő karónak való. Hát a vizek (tavak) mellett létesített fűzes bofaüzemre nyelve, tiszta jó karó ugyan-olt kötődő fűz termelés legyen berendezve.

Pincészet közös 10—20,000 hektoliterre berendezve.

Minden 15—20 év alatt befejezést nyerhet. Évenként 5—10—25%-át létesíteni a szőlőknek.

De és de!!!... Egy talpalatnyi területet se csináljon úgy az egyes, mint a tömeg társult szőlőbirtokos addig, míg egy egészséges jó tervet nem csináltat.

Felmérés, mappázás, beosztás, talajvizsgálat, fajmegállapítás (alany és nemes rész), mikor meg van, számot vethet minden birtokos és kész a terv.

Ezek után jő a szövetkezés és munkához kezdés. Ha ma nem is, de holnap feltétlenül meg kell csinálja Erdély intelligens birtokosága, a nép varázs erővel fogja utánózni. És csak 80—100,000 Hl. kiegyenlített borral lehet a világgazdaságra lépni. Kevés anyaggal nem szabad!

Törvények, rendeletek.

Az állatok tenyésztésére és egészségének védelmére vonatkozó törvény.*

III. Fejezet.

11. Cikk. Állattenyésztési intézet fog berendeztetni az ország állattenyésztési kérdéseinek tudományos és gyakorlati tanulmányozása végett. Ezen intézet arra is fog szolgálni, hogy az állattenyésztés összes ágaiban szakembereket képezzen ki, valamint hogy összegyűjtse az állami és magántenyésztetek tenyésztési adatait. Ezen intézetnél úgy az állatorvosi valamint mezőgazdasági főiskolát és felsőbb mezőgazdasági iskolát végzettek, tovább képezhetik magukat. Az intézet a bukaresti állatorvosi facultás mellett fog működni és királyi rendelettel a földművelésügyi miniszter által 7 évre kinevezett igazgatói tanács fogja vezetni, mely a következő tagokból áll:

1. Az állatorvosi főiskola dékánja, mint a közoktatásügyi miniszter kiküldöttje;
2. az állatorvosi főiskola állattenyésztési tanára;
3. a heresztraui gazdasági főiskola állattenyésztési tanára;
4. a legfőbb állattenyésztési tanács kiküldöttje;
5. az állattenyésztési és egészségügyi szolgálat igazgatója, mint a földművelésügyi és uradalmi miniszter kiküldöttje.

Az intézet ügyvezető igazgatója az állatorvosi főiskola állattenyésztési tanára lesz. Az intézet jogi személy; az állam intézményeinek előírt számadási törvény rendelkezése szerint kezelik és hatóságok előtt az intézet igazgatója által lesz képviselve.

* Az új állattenyésztési és egészségügyi törv. hiteles fordítása.

A földművelésügyi miniszterium ezen intézetnek kísérleti állomásként az állattenyésztési kérdéseknek gyakorlatban való alkalmazása céljából a következő területeket bocsátja rendelkezésére:

- a) Ilfov megye Tamadau község határában 250 hectar,
- b) Ilfov megye Colentina község határában 10 hectar.

Az intézet ellátmányát képezi a földművelésügyi és közoktatásügyi miniszterium költségvetésében beállított tétel, valamint a megyei mezőgazdasági kamarák és a mezőgazdasági kamarák központjának adományai.

Az intézet működésének megkezdésére 19 millió lei adatik az 1925 évi költségvetési feleslegből. Külön szabályzat fogja megállapítani az igazgató-tanács feladatait, valamint az intézet működési és kezelési módját. A pénzügyi kezelés módját a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértően állapítja meg.

12. Cikk. A földművelésügyi és uradalmi miniszterium az ország különböző részeiben méneseket és ménstelepeket, valamint háziállattenyésztő telepeket fog fenntartani a célból, hogy a kistenyésztők részére szükséges tenyészállatokat előállítsa.

A ménesek célja az állam ménstelepeit a legjobb tenyészállatokkal ellátni; minél szélesebb körben terjeszteni a céltudatos lötenyésztés ismeretét és lehetőségeket adni a tenyésztőknek, hogy megfelelő számú és minőségű lovakat állítsanak elő, úgy a hadsereg, valamint a mezőgazdaság céljaira, a végső pedig az, hogy minden megyének meglegyen a saját tenyészállattelpe akár közvetlenül, akár a mezőgazdasági kamara állattenyésztési szakosztálya útján. Az állam kerületi telepeit a mezőgazdasági osztályával való együttműködésben lehet kihasználni a földművelésügyi miniszter által kidolgozandó szabályzat alapján.

13. Cikk. Az állam mezőgazdasági intézeteinek vezető személyzete pályázat útján lesz kinevezve. A jelen törvény életbelépésekor hivatalban talált vezetőszemélyzet végleges jelleggel helyén marad, a földművelésügyi miniszterium szervezeti törvényének alapján. Az állattenyésztési intézeteknél alkalmazásban levő szolgálati személyzet, 15 éves életkortól kezdődőleg, abban az esetben, ha szerződésileg kötelezik magukat, hogy 25 éves korig szolgálnak, a sorozási időben be fognak soroztatni és 6 hónapig szolgálnak katonai kiképzésük céljából. Ezen idő letelte után a földművelésügyi miniszterium rendelkezésére fognak állani a célból, hogy kötelezettségüknek továbbra is eleget tegyenek és azután évenként kell jelentkezzenek az ellenőrzésre. Amennyiben ők az intézetben vállalt szolgálatukat kötelezettségük teljesítése előtt elhagynák, vagy amennyiben rossz magaviselet miatt eltávolíthatnának, katonai szolgálati kötelezettségüknek teljes egészében eleget kell tenniük. Mozgósítás esetén az állattenyésztési intézeteknél tényleges szolgálataiban levő személyzet szolgálati helyén lesz mozgósítva egy, a nagy vezérkarral egyetértőleg megszerkesztett összeállítás alapján.

IV. Fejezet.

14. Cikk. Az állatok egészségének védelmére az állategészségügyi törvényben előírt óvó- és elfojtó intézkedéseket fogják alkalmazni. Ennek a célnak megfelelően a földművelésügyi miniszterium feladata az oltóanyagok beszerzéséről gondoskodni. Ezen anyagok előállítására a földművelésügyi és uradalmi miniszterium monopoliuma, amely a bukaresti állatorvosi főiskola mellett levő „Pasteur“ intézetet és ennek fiókintézetét bízza meg azok előállításával. A miniszterium megengedheti az állategészségügyi bizottság véleményezése alapján azon oltóanyagok behozatalát, amelyeket az országban nem állítanak elő. A Pasteur intézet egy külön törvény és az állam intézményeinek

előírt számadási törvény rendelkezései szerint lesz szervezve és kezelve.

15. Cikk. A földművelésügyi miniszter a leghatásosabb intézkedéseket fogja tenni az állatok és állati termékek forgalombahozatalára és értékesítésére nézve az által, hogy a beiföldi piacot és a kiviteli vágóhidakat megszervezi a kereskedelmi törvény értelmében, szemelőt tartva a gazdasági feltételeket és az idegen országokkal kötött kereskedelmi és állategészségügyi megállapodásokat.

V. Fejezet.

16. Cikk. 1000—5000 lei pénzbírsággal büntetnek:

a) akik megengedik, hogy a nem engedélyezett apaállataik a köztenyésztésben használtassanak;

b) akik idegen más fajtájú bikákkal fedeztetik teheneiket, mint amely fajta azon vidékre meg van állapítva;

c) akik fiatal állataikat munkára használják vagy felnőtt állataikat túldolgoztatják,

d) akik állati hullákat eltemetetlenül hagynak, vagy pediglen kiásnak állati hullákat;

e) akik a szakbizottságot az apaállatok származására vagy korára nézve hamis adatokkal félrevezetik a célból, hogy fedeztetési igazolványt nyerjenek.

Visszaesés esetén, ha az utolsó büntetéstől még nem telt 2 hónap, kétszeres büntetés alkalmaztatik.

17. Cikk. Ezen törvénybe ütköző összes kihágásokat a földművelésügyi miniszterium szervei fogják megállapítani, viszont a büntetéseket az állattenyésztési igazgatóság mint első fórum vagy egy miniszteri határozat által erre a célra kinevezett megbízottak szabják ki. Felelősség és az egész eljárás az egészségügyi törvény 65-ik szakasza értelmében történhetik. A nyugdíj-törvény értelmében ezen kihágások alapján befolyó pénzbüntetések az illető megyei mezőgazdasági kamara javára használatnak, amely azokat e kamara állattenyésztési céljaira fogja felhasználni.

Jelen törvénybe ütköző összes kihágások elévülési ideje 3 év, számítva minden kihágás megöröklésétől vagy nyomozás esetén az utolsó nyomozástól.

VI. Fejezet

18. Cikk. Jelen törvényben és az állategészségügyi törvényben foglalt intézkedések végrehajtásával és ellenőrzésével a földművelésügyi és uradalmi miniszterium állategészségügyi és állattenyésztési igazgatósága bizatik meg 1926 január 1-i érvénnyel.

Jelen törvény a szenátus által az 1925 XII. 9 napján tartott ülésen szavaztatott meg, 94 szavazattöbbséggel eggyel szemben.

Az állategészségügyi törvény kártalanításra vonatkozó részének módosításáról.

Az állatok kártalanítására vonatkozó elavult intézkedéseket a törvényhozás módosította. Ezerint a jövőben a kártalanítások az állategészségügyi bizottság véleménye alapján a földművelésügyi miniszter jóváhagyása után lesznek kiírtva. Ezen bizottság tagjai: Az állattenyésztési szolgálat igazgatója, az állategészségügyi szolgálat igazgatója és a földművelésügyi miniszterium által kinevezett három állatorvos, akik közül kettő az állatorvosi főiskola tanára. A kártalanítás mérvének megállapítása céljából a földművelésügyi miniszter minden év elején az állategészségügyi bizottság véleménye alapján megállapítja az állatok legmagasabb értékét, ameddig a kártalanítás az év folyamán terjedhet.

Teljes kártalanítás állapítatik meg:

a) a kiírtott egészséges állatok után, ha az a betegség forrásának elpusztítása céljából történik,

b) a járványos betegségre gyanus kiírtott

állatok után, amelyek a boncolásnál egészségeseznek találtattak,

c) mindazon állatok után, amelyek a hatósági állatorvosok által alkalmazott kényszerítés következtében pusztultak el,

d) a megállapító bizottság által elpusztított tárgyak után, amidőn a fertőtlenítés azok elpusztítását kívánja.

Félértékű kártalanítás jár:

a) azon állatok után, amelyek valamely járványos betegség diagnosztikának megállapítása céljából kiírtattak és boncolásnál betegeknek találtattak,

b) a különböző diagnosztikák alapján tuberkolotikusoknak talált állatok után, amelyben a boncolásnál megállapítatik, hogy általános gümőkórban szenvedtek.

30%-os kártalanítás jár:

a) takonykor miatt kiírtott lovak, öszvérek és szamarak után.

5000 leies büntetéssel súlytatnak mindazon személyek, akik a jelen törvény előírásaival szembe helyezkednek. 10000 lei pénzbírsággal és hat hónapi elzárással büntetnek mindazokat, akik tudottan járványos betegséggel állatokat eladnak, vagy vesznek; akik a járványos betegségek bejelentését elmulasztják, vagy nem tartják be az előírt rendelkezéseket és ennek alapján az emberre való áttérjedés bekövetkezett; akik bűnös módon járványosan megbetegedett állatokat importálnak; akik lépfevében elhullott állatok bőreit tudatosan piacra viszik.

Jelen törvény 1926. jan. 1-ével lépett életbe.

Milyen ünnepnapokon fizetendő postai többletdíj. A posta vezérigazgatósága most újabb rendeletben felsorolta azokat az ünnepnapokat, amelyek a többletdíj fizetendő. Ezek az ünnepnapok a következők: Vizkereszt napja (jan. 6.), Szent László és János napja (január 30.), Gyertyaszentelő Boldog Asszony napja (febr. 2.), Gyümölcsoltó Boldog Asszony napja (márc. 25.), Szent György napja (ápr. 23.), május 10-ikei nemzeti ünnep, Szent Konstantin és Eléna napja (május 21.), Hősök napja (május 10.), Keresztelő Szent János napja (június 24.), Szent Péter és Pál napja (június 29.), Kisasszony napja (szept. 8.), Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepe (szept. 14.), Szent Demeter napja (okt. 26.), Szent Mihály és Gábor arkangyalok napja (november 8.), Szent Miklós napja (december 6.), továbbá a karácsonyi ünnepek négy, a husvétii ünnepek öt és a pünkösdi ünnepek három napja. Ezek a napok feladott táviratokért, ajánlott táviratokért, ajánlott levelekért és lefolytatott telefonbeszélgetésekért többletdíj fizetendő.

Egyleti élet.

Felhivas.

a tagsági díjak befizetésére.

Az E. G. E. alapszabályai értelmében a tagsági díjak befizetése minden év január hó 1-én esedékes. A tagdíjak befizetésére az Erdélyi Gazda korábbi számaiban is felhívtuk tisztelt Tagjainkat és február hó végén járva, ismételtlen is kérjük mindazon Tisztelt Tagtársainkat, akik ezideig még tagdíjait nem fizették be, hogy sziveskedjenek azt e sorok olvasása után az E. G. E. titkári hivatala címére beküldeni, mert egyesületünk a reá háruló nagy fontosságú feladatának csak úgy képes megfelelni, ha a közös cél érdekében tagjaink részéről erkölcsi támogatás mellett kellő anyagi támogatásban is részesül. Az évi tagsági díj nagysága a fejlécen van közölve. Az Erdélyi Gazda lapért a tagsági díjon kívül egész évre 100 lei lappótdíj fizetendő.

Az 1925. évben beszállított cukorrépa árának kifizetése megkezdődött. A leszámolás 111, 115 és 121 leies alapáron történik aszerint, hogy a répa 50 km-es zónán kívül adatot vasutra vagy azon belül, avagy a gyárban adatot át.

Tagdíjnyugtázás. Az egyesület titkári hivatalához a következő összegek küldettek be e héten:

1923. évre 100 lei tagdíjat fizetett: Brunner Károly Válaszut.

1923. évre 50 lei tagdíjat fizetett: Simkovic J. Zsigmond Temesvár.

1924. évre 100 lei tagdíjat fizetett: Brunner Károly Válaszut.

1924. évre 50 lei tagdíjat fizetett: Simkovic J. Zsigmond Temesvár.

1925. évre 100 lei tagdíjat fizetett: Brunner Károly Válaszut.

1925. évre 50 lei tagdíjat fizetett: Simkovic J. Zsigmond Temesvár.

1926. évre 100 lei tagdíjat fizettek: Brunner Károly Válaszut, Brunner Béla Tompaháza, gr. Mikes Mihály (a kamat) Csesztve, Rusz Albert Radnótfája, Kutor József Lupény, Adelmann Géza Pankota.

1926. évre 50 lei tagdíjat fizettek: Lőrincz Sándor Kilyénfalva, Szabó Dávid Kézdizsentskereszt, Simkovic J. Zsigmond Temesvár, Csatlós János Scioaştea.

1926. évre 100 lei E. G. pódíjat fizettek: Brunner Károly Válaszut, Brunner Béla Tompaháza, ifj. Lázár László Lupusnyak, gr. Mikes Mihály Csesztve, Lőrincz Sándor Kilyénfalva, Szabó Dávid Kézdizsentskereszt, Simkovic J. Zsigmond Temesvár, Csatlós János Scioaştea, Adelmann Géza Pankota.

Akar üszögmentes búzát?

Akkor csávázza

PORSOLLAL

mert..

I

ször: az elpusztítja az üszögnek a csiráját

II

ször: a vetőmag csirázó képességét nem csökkenti,

III

ször: kezelése egyszerű tiszta, vizmentes, hatása biztos. ára olcsó!

Kapható magyarul Gergely Ferenc utóda Cluj—Kolozsvar, Piața-Unirii—használati utasítással: Főter 21. szám.

Ugyanott kaphatók egyéb növényvédelmi szerek, vetőmagvak stb. 2865

